

MÁTE ZÁJEM O STUDIUM SOCIOLOGIE?

Je tu nová příležitost!

Na Filozofické fakultě Univerzity Hradec Králové otevíráme v akademickém roce 2008/2009 nový tříletý bakalářský studijní obor Sociologie obecná a empirická v prezenční formě studia.

Studijní program: **B 6703 Sociologie**

Studijní obor: **Sociologie obecná a empirická**

Bakalářské studium, prezenční forma studia, standardní doba studia – 3 roky

Výuku zajišťuje: **Ústav filosofie a společenských věd**, pracoviště Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové

Profil a uplatnění absolventa

Absolvent tohoto oboru bude disponovat znalostmi teorií a dějin sociologie, základních sociologických disciplín, metod a technik, včetně počítačového zpracování výzkumů.

Dále absolvent získá znalosti z příbuzných společenskovedních oborů. Zvláště v povinně volitelných předmětech si může student sám zvolit svou konkrétnější profilaci.

Důraz je též kladen na jazykovou přípravu.

Uplatnění může absolvent nalézt jednak v odborných sociologických pracovištích, komerčních výzkumných agenturách, ve veřejné správě, v oblasti neziskových organizací, médií a veřejného (včetně politického) života, jednak bude také připraven k navazujícím magisterským studiím v linii sociologické či další společenskovední.

Charakteristika oboru

Povinné předměty:

- a) blok teoretické a obecné sociologie
- b) blok předmětů konkretizující teoretické poznatky předešlého bloku s důrazem na regionální a lokální tematiku a badatelství, metodologické a konkrétně empirické poznatky
- c) blok empirické sociologie realizovaný prostřednictvím praktik kvalitativního a kvantitativního výzkumu, statistiky a dalších podpůrných předmětů

Povinně volitelné předměty:

- a) odborné – rozšiřující povinné předměty o nabídku předmětů zejména z oblasti aplikované sociologie
- b) všeobecné – doplňující studium sociologie o příbuzné společenskovední disciplíny
- c) jazykové – doplňující povinný anglický jazyk o nabídku dalších cizích jazyků (německý, polský, ruský)

Součástí státní závěrečné zkoušky je část ústní a obhajoba bakalářské práce.

Imaginární rozhovor o sociologii

X: Přečetl jsem si, že jste dostali akreditaci sociologie. To je něco jako politologie?

Y: Ano i ne. Společné je, že patří do skupiny společenských věd. Rozdílů je mnoho: • sociologie je starší, • je rozvětvenější: setkáte se s mnoha jejími aplikacemi, např. sociologie práva, sociologie průmyslu, podniku, organizací, sociologie umění, sociologie historie, sociologie politiky atd. • je propracovanější: uznáváno je její vymezení Emilem Durkheimem, který ji ve sporech o dominanci mezi společenskými vědami koncem 19. století definoval jako vědu, která zkoumá společnost vcelku (fungování společenského systému), zatímco ostatní společenské vědy zkoumají to, co se ve společnosti děje; • propracovanými metodami má blízko k exaktním vědám přírodním (empirické sociologie), ale také k filosofii (sociologie obecná, či teoretická).

- politologové se často snaží radit politikům a tím trochu dělají z politologie normativní disciplínu, jakou je třeba etika – o tom, co a jak býti má. Sociologie poznává, predikuje asi tak jako vědy přírodní a politikové se mohou seznámit s výsledky, podobně jako s výsledky přírodních věd.

X: A jak je to vůči filosofii, ta je přece starší ?

Y: Ano, to je ale pouze jeden znak. Na rozdíl od filosofie, sociologie pracuje s objektivními poznatky a argumenty vypracovanými podobnými technologiemi (metodami) jako přírodní vědy, nezakládá se na názorech ani nespolehlá na rozvoj poznatků logickou cestou, v teoriích nevyvozuje pojem z pojmu jako klasická filosofie, ale své teorie konstruuje z poznatků empirické sociologie.

X: Takže studovat sociologii může jenom ten, kdo umí dobře matematiku jako přírodovědec?

Y: Nikoli. S matematikou (statistikou) pracuje jenom část sociologie, empirická, a ani tam se sociolog nestává matematikem či statistikem, to bývalo před érou počítačů. Nyní jsou statistické programy v počítačích. Počítač spočítá všechno, co si zadáte, vyrobí obratem efektní grafy a histogramy a vše vypadá velmi vědecky i v případě, že takový autor nemá o statistice ani ponětí.

X: No to je ale pěkná pavěda.

Y: Není. Musíme rozlišovat mezi uživateli kvalifikovanými a nekvalifikovanými.

Nekvalifikovaných je mnoho, protože metody vědeckého bádání se na mnoha místech v České republice dosud neučí. I přes ty dnešní počítačové statistické programy, je to trochu podobné, jako když jsem počátkem šedesátých let začínal – nikdo nás badatelství a metody neučil, naučili jsme se je jako asistenti na Karlově univerzitě od asistentů biologů sami. U nás zatím často stačí v publikaci tabulka a graf, aby budil respekt. To však naprosto neplatí v zahraničí, kde se studenti společenských věd badatelské metody učí. Proto také, na rozdíl od přírodovědců, mají společenské vědy málo publikací v zahraničí.

X: Dobře, ale jak se na matematiku nenadaný člověk může naučit vědecky pracovat?

Y: Poměrně dobře. Musí pochopit a osvojit si principy a postupy této práce. Musí se naučit, kdy a na co je možné kterou techniku a vzoreček použít, aby měřil to, co se domnívá že měří a aby měřil to, co má měřit. A to už je vlastně jenom schopnost užívat rozumu, praxe a zkušenost.

X: A lze se to naučit ve výuce?

Y: Ovšem. Metody se budou v akreditované sociologii na Filozofické fakultě UHK učit ve třech semestrech z šesti. Od úvodu bez počítačů až ke skutečné výzkumné práci na počítači se statistickým softwarem v dalších dvou semestrech. Tato sociologická praktika budou jakési „dílny“. Budou je učit moji kolegové ze Sociologického ústavu Akademie věd ČR. Po třech letech, po absolutoriu, je budete třeba již učit právě Vy, jako asistent. Při těchto praktikách budou studenti řešit i skutečné úlohy a výzkumy v regionu. Již nyní se na nás obracejí instituce se žádostmi o provedení různých výzkumů, jimž jsme nemohli vyhovět.

X: A proč tam chcete učit tolik jazyků? Němčinu, když všichni mluví anglicky. A ještě dokonce polštinu a ruštinu! Vždyť se ty jazyky uchazeči nikdy ani neučili.

Y: Angličtina je nezbytná a základní. Ale v badatelské i obecné sociologii ve střední Evropě je často důležitější němčina než angličtina. Samozřejmě, všichni naši kolegové v Německu mluví anglicky, ale Vy jako případný badatel při srovnávacím česko-polsko-německém výzkumu v těchto regionech, se budete domlouvat těmito jazyky, nikoli anglicky. A budete-li

dělat analýzu starších tisků, novin, dokumentů, životopisů (life history), při sociologii historie atd., budete potřebovat číst i kurent. Nelze také pominout sociologickou produkci v těchto jazycích, schopnost sledovat, co a jak sociologové zkoumají kousek za našimi hranicemi. Ale kromě povinné angličtiny bude výběr dalšího cizího jazyka na Vaší volbě v povinně volitelných předmětech. Jazykovou přípravou můžete jenom získat výhody pro svůj obor či pro jakékoli své pozdější uplatnění. Výuku jazyků bychom rádi vedli ve třech úrovních: - upevnění znalostí ze střední školy, případně začátky nového jazyka a běžné tlachání, - čtený jazyk s pokusy o psaný text (malé referáty), - mluvený jazyk (simulace konferencí, diskusí, referátů, tj. prezentace v jazyce, včetně pragmatiky cesty na konferenci; - jednou ročně intenzivní předvýjezdový kurz (14 dní osm hodin denně) pro studenty a učitele, kteří vyjíždějí do zahraničí.

X: To myslíte vážně?

Y: Ano, nebude to od samého začátku, ale kdybychom si to do akreditace nenapsali, nebylo by nutné o to usilovat. Takto se učí jazyky v Akademii věd ČR.

X: Jak je vlastně ta výuka sociologie zaměřena?

Y: Na zmíněné tři regiony jsou zaměřeny i další předměty, nejen jazyky. Jsou to čtyři předměty orientované regionálně, ale v rovině, v níž regiony reflektuje EU. Opět je budou učit pracovníci Sociologického ústavu AV ČR a Karlovy univerzity. Předpokládáme intenzivní přeshraniční spolupráci a získávání grantů. Absolventi empirického zaměření budou mít široké uplatnění v praxi, od výzkumných agentur počínaje, přes nejrůznější instituce, až k pokračování v akademické kariéře.

X: To se ale týká jenom směru empirické sociologie, co sociologie obecná? Ta bude jako filosofie?

Y: Nebude. Výuka je koncipována tak, že každý posluchač se se sociologií seznámí v průniku empirické a obecné sociologie. V bakalářském tříletém studiu může jít pouze o náznak specializace na obecnou či empirickou sociologii. Je vyjádřen zejména strukturováním výběrových předmětů. Klasická obecná sociologická teorie je metodologicky konstruována také jako teorie přírodních věd. Jako příklad lze uvést např. politickou kulturu S. Verby a G. Almonda z poloviny 60. let, kteří dokázali operacionalizovat (převést do empiricky měřitelných jednotek) velkou teorii sociálních systémů Talcotta Parsonse a poznatky opět

zpětně zobecnit. Sociologické teorie pracují s výsledky výzkumů empirické sociologie, jsou z nich konstruovány.

X: Pořád se bavíme o výpočtech, ale slyšel jsem, že se teď výzkumy dělají jen tak, bez výpočtů.

Y: Ano, od 80. let dvacátého století se vedle směru kvantitativního přírodovědného badatelství prosadilo i badatelství kvalitativní, při kterém, když chcete, se nepočítá nic. Tento směr je opakem prvního, ale oba se doplňují. Kvalitativní postup je možná obtížnější než kvantitativní. Akreditace počítá také s výukou těchto postupů. Nemůžeme zde však zacházet do podrobností, to až výuka, přijďte studovat.

***Rozmlouvali X: imaginární student a Y: neimaginární prof. PhDr. Lubomír Brokl,
ředitel Ústavu filosofie a společenských věd Filozofické fakulty UHK***

Přijímací zkoušky

Ke studiu se mohou hlásit uchazeči s ukončeným středoškolským vzděláním. Přijímací zkouška se skládá z písemného testu, z něhož lze získat maximálně 100 bodů. Další body se přičítají za studijní výsledky dosažené na střední škole (výroční vysvědčení za 1. – 3. ročník a pololetní vysvědčení za 4. ročník), a to následovně:
průměr známek do 1,20 přičteno 25 bodů
průměr známek od 1,21 do 1,50 přičteno 15 bodů

Maximální hladina dosažených bodů činí 125 bodů. Minimální hladina úspěšnosti v testu je 35 bodů.

Studenti jsou přijímáni pouze na základě úspěšně vykonané zkoušky, dle dosažených bodů a dle pořadí úspěšnosti. Předpokládaný počet přijímaných uchazečů je 55.

Písemný test

Test se skládá z následujících oddílů:

- 1) obecné studijní předpoklady (5 otázek)
- 2) sociologie (5 otázek)
- 3) filosofie (5 otázek)
- 4) psychologie (3 otázky)
- 5) všeobecný kulturně politický přehled (2 otázky)

Bodování testových otázek:

Oddíl 1 – 4 zahrnuje otázky s nabídkou čtyř variant odpovědí, z nichž jedna odpověď je vždy správná. V součtu za oddíl 1 – 4 lze získat 90 bodů. Oddíl 5 zahrnuje 2 otázky dále členěné do pěti dílčích otázek, z nichž každá je bodována 1 bodem, tedy v součtu za oddíl 5 lze získat 10 bodů. Za nesprávnou odpověď se body neodečítají.

Obsahové zaměření otázek:

Obecné studijní předpoklady sledují a) analytické myšlení (dedukce jako uplatnění pravidel logického vyplývání), b) kritické myšlení (porozumění textu a jeho interpretace), c) vědecké

myšlení (znalost zásad, postupů a termínů obecné metodologie a speciálních vědních oborů),
d) verbální myšlení (analogie, skupiny slov, synonyma, anonyma, doplnění věty), e)
numerické myšlení (numerické a alfabeticke řady).

Sociologie je zaměřena na znalost základních sociologických pojmů a teorií, hlavních sociologických směrů, představitelů světové a české sociologie a jejich děl.

Filosofie a psychologie sleduje znalost základních pojmů, teorií, škol, autorů, děl v rozsahu středoškolského učiva.

Příklady otázek:

Sociologie

Název sociologie používal jako první:

- a) K. Marx
- b) H. Spencer
- c) **A. Comte**
- d) E. Durkheim

Filosofie

Autorem díla „O obci Boží“ je:

- a) Marcus Tullius Cicero
- b) Gaius Iulius Caesar
- c) Marcus Aurelius
- d) **Augustinus Aurelius**

Psychologie

Mezi koncepty používanými Sigmundem Freudem bychom rozhodně nenašli:

- a) Libido
- b) Superego
- c) Id
- d) **Elán vital**

Obecné studijní předpoklady

V pětipatrovém domě bydlí pět rodin (Adámkovi, Beránkovi, Císařovi, Duškovi, Erbanovi), každá obývá jedno patro. Pouze Adámkovi bydlí mezi Císařovými a Beránkovými. Císařovi a Duškovi bydlí níž než Beránkovi. Erbanovi bydlí o patro výš než Beránkovi. Která z rodin obývá nejnižší patro?

- a) Erbanovi
- b) Císařovi
- c) **Duškovi**
- d) Beránkovi

Studijní literatura v rozsahu středoškolských učebnic Základů společenských věd.

Doporučená literatura:

BLECHA, I. *Filosofická čítanka*. Olomouc 2000

BLECHA, I. *Filozofie (základní problémy)*. Olomouc 1994

BURIÁNEK, J. *Sociologie*. Praha 1998

HAVLÍK, R. *Úvod do sociologie*. Praha 1999

JANDOUREK, J. *Úvod do sociologie*. Praha 2003

JIRÁSKOVÁ, V. *Základy společenských věd*. Praha 2004

KALABIS, R., KALABISOVÁ, L., KOTLÁN, I. *Chcete se dostat na fakultu sociálních studií (věd)?; Psychologie, sociologie, filozofie, politologie + 115 testových otázek z přijímacích zkoušek s řešením.* Brno 2006

KELLER, J. *Úvod do sociologie.* Praha 1997

KOTLÁN, I., KOTLÁN, P. *Testy obecných studijních předpokladů a základy logiky.* Ostrava 2003

PELIŠ, M. *Logika. Učebnice pro přijímací zkoušky na právnické a humanitní fakulty.* Praha 2002

PETRUSEK, M. a kol. *Sociologie.* Praha 1997

www.scio.cz

Po obdržení oficiálního písemného rozhodnutí v průběhu měsíce dubna bude vypsáno dodatečné přijímací řízení.

Termín přijímacího řízení - červen 2008

Sledujte webové stránky Filozofické fakulty.